

Korygowanie wymowy głoski szumiącej [ʒ] = „ż / rz”

Prowadząc ćwiczenia logopedyczne, należy pomóc dziecku w dochodzeniu do prawidłowej wymowy poprzez uświadomienie brzmienia głoski oraz pokazanie miejsca i sposobu artykulacji. Wywołując spółgłoskę, wypowiadamy ją kilkakrotnie i dość głośno, aby zaprezentować prawidłowy dźwięk.

Przy wymawianiu głosek szeregu szumiącego – sz, ż, cz, dż – usta są ułożone w „dzióbek”, czubek języka unosi się do wałka dziąsłowego – tworząc tzw. „koszyczek”, a zęby są zbliżone.

I. Ćwiczenia narządów mowy:

- naprzemienne unoszenie języka i opuszczanie przy maksymalnie otwartych ustach,
- układanie warg w „dzióbek” i naśladowanie szumu,
- ugniatanie podniebienia i wałka dziąsłowego przy maksymalnie otwartych ustach,
- liczenie górnych zębów czubkiem języka po wewnętrznej stronie,
- tworzenie „koszyczka” z języka i utrzymywanie na nim przez chwilę czekoladowej chrupki (pod nadzorem dorosłego).

II. Przygotowanie do wywołania głoski:

- szybkie powtarzanie [l] przy szeroko otwartych ustach – języka uderza o podniebienie lub wałek dziąsłowy;
- szybkie powtarzanie [t, d, n] przy szeroko otwartych ustach – języka uderza o podniebienie lub wałek dziąsłowy;
- zbliżenie zębów, wysunięcie warg, podniesienie czubka języka do wałka dziąsłowego i dmuchanie przez zęby;
- jeśli dziecko wymawia prawidłowo „dż”, należy przedłużać artykulację tej głoski.

III. Ćwiczenia słuchu fonematycznego:

Kłaśnij w ręce, gdy usłyszysz [ʒ] (przykładowa lista słów: zęby, zima, rzeka, zamek, ziola, żuk, żyto, zapach, zięba, zielony, załoga, żona, zuchy, rzepa, żonkil, zielony).

IV. Ćwiczenia artykulacyjne:

- sylaby-logotomy:

ża, żo, żu, że, ży

aża, ożo, użu, eże, yży

- wyrazy:

żuk, żaba, żyto, rzepa, rzeka, żonkil, żagiel, żółty, rzemiosło

orzeł, orzech, wieża, burza, morze, leżak, kozuch, korzeń, warzywa

- związki:

żółta żaglówka, plażowy leżak, grządka warzyw, koleżanka Marzeny, beżowy żakiet,
burza na morzu, korzenie wierzby, używany kozuch, brzuch Grzesia, duża kałuża

- zdania:

Bożena włożyła używany kozuch.

Jerzy ma żółtą żaglówkę.

Koleżanką Marzeny jest Żaneta.

Pierzemy beżowy żakiet.

Marynarze przeżyli burzę na morzu.

Każdy bierze na plażę leżak.

Żarłoka Grzegorza boli brzuch.

Koło wierzby leży żaba.

V. Wiersze, teksty (dopiero gdy głoska będzie utrwalona w powyższym materiale).

VI. Ćwiczenia utrwalające:

1. POLICZ GŁOSKI I LITERY:

WYRAZ	LICZBA GŁOSEK	LICZBA LITER
ŻABA		
RZEKA		
KORZENIE		
KOŻUCH		
GRZEŚ		
RZEŻUCHA		
BRZUCH		
ŻEGLARZ		
RZĄDZI		
JERZY		

2. Wyszukaj ukryte wyrazy; z tymi, które zawierają ż/rz, ułóż zdania:

żarłok	rzepa	porządek
żarówka	rzutnik	porzeczka
żelatyna	bagażówka	orzech
żuraw	ciężarówka	talerzyk
żupan	jeżyny	grzebień

3. Utwórz zdrobnienia do podanych wyrazów:

żaba -	korzeń -
żagiel -	drzewo -
żebro -	piżama -
rzepa -	jarzębina -
orzeł -	narzuta -

4. Utwórz liczbę mnogą do podanych rzeczowników:

żaba -

żagiel –

żebro -

rzepa –

piżama -

korzeń –

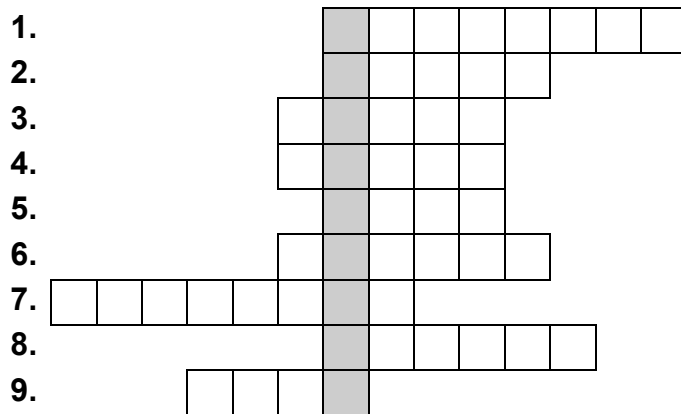
drzewo -

jarzębina –

narzuta -

zółw –

5. Rozwiąż krzyżówkę, ułóż zdania ze wszystkimi wyrazami i narysuj ilustrację do hasła.

HASŁO: .....

1. Każda roślina ma je pod ziemią.
2. Ten ptak jest w naszym godle.
3. Piasek nad morzem.
4. Składany, np. do opalania się.
5. Zwierzę, które rechocze i kumka.
6. Ptak z długim pięknym ogonem.
7. Pod nią zimą w nocy nie zmarzniesz.
8. Robi się na chodniku po deszczu.
9. Kwiat z kolcami.

6. Wpisz odpowiednio do tabelki:

praży, żaba, żyto, Jerzy, ważyła, korzenie, kozuch, Bożena, żałuje, żali się,
porządkuje, rządzi, żaglówka, żegluje, rzepa, marzy, jarzyny, dyżuruje, narzeka

RZECZOWNIK	CZASOWNIK

Opracowała: Aleksandra Wejman, logopeda

		žu	aža	ize		oze	ža	eže	že	iza	META
START		uzu		ežo		žo		žy	ožo		
ža	eže	žo		ožu	ažo	užy		uža	ažu	eža	